

***Śladami Świętego Stanisława w 940. rocznicę śmierci biskupa męczennika*, praca zbiorowa, oprac. red. Marian Jabłoński, wyd. Małopolskie Centrum Edukacji MEC - Klasztor OO. Paulinów Na Skalce, Kraków 2019, 184 strony (ISBN 978-83-63213-43-5)**

Od razu należy skonstatować, że książka nie tylko robi dobre wrażenie, ale rzeczywiście zasługuje na niezwykłą uwagę. Streszcza bowiem dotychczasowy stan wiedzy na temat postaci św. Stanisława, biskupa krakowskiego. Autorzy poszczególnych rozdziałów, wybitni utytułowani naukowo mediewiści i nie tylko, podejmują ów trud syntezy z okazji przypadającej w 2019 roku 940. rocznicy jego męczeńskiej śmierci.

Książkę rozpoczyna tekst Krzysztofa Ożoga pt. *Regnum i sacerdotium w XI wieku, czyli o relacjach między władzą monarszą a Kościołem*. Kolejne rozdziały to: *Okoliczności konfliktu króla Bolesława Szczodrego z biskupem krakowskim Stanisławem w 1079 r. w świetle źródeł* (autor: Mateusz Kosonowski), *Król Bolesław II Szczodry (1039/42-1081/82)* (Paweł Dunikowski), *Święty Stanisław jako jeden ze wzorów postawy chrześcijańskiej w sporze władzy duchownej i świeckiej* (Wojciech Pasiowiec), *Dzieje literatury polskiej poświęconej świętemu Stanisławowi ze Szczepanowa, biskupowi krakowskiemu i męczennikowi* (Monika Makowska), *Protokół otwarcia trumny św. Stanisława w katedrze krakowskiej w 1938 r. jako wyraz jego kultu* (ks. Jacek Urban), *Kult św. Stanisława jako głos sumienia narodu w PRL-u* (Piotr Boroń), *Skalka jako miejsce męczeństwa i kultu św. Stanisława* (o. Grzegorz Prus OSPPE), *Postać św. Stanisława w wybranych publikacjach krakowskiej drukarni Schedlów* (Michał Czerenkiewicz), *Dzieje Orderu Św. Stanisława* (Dominik Galas).

Publikację jakby wieńczy tekst Mariusza Jabłońskiego, jednocześnie jej redaktora, który podejmuje próbę całościowego spojrzenia na sens fenomenu określanego niekiedy jako *factum sancti Stanislai*. Autor podejmuje bowiem temat: *Zasady etyczne w życiu publicznym. Rola Kościoła Katolickiego w formacji społeczeństw cywilizacji zachodnio-chrześcijańskiej (łacińskiej)*.

Książka zawiera rodzaj aneksu, w którym zamieszczono ważne dokumenty papieskie związane z postacią św. Stanisława. Należą do nich trzy bulle papieża Innocentego IV, sygnowane w Asyżu 17 września 1253 r. (*Bulla kanonizacyjna św. Stanisława*, *Bulla do książąt polskich*, *Bulla do Kościoła Powszechnego*) oraz List papieża Jana Pawła II do Archidiecezji Krakowskiej i Kościoła w Polsce z okazji 750-lecia kanonizacji św. Stanisława, noszący datę 8 maja 2003 r. Niewątpliwego splendoru dodaje całości dzieła przedostania stronica, na której widnieje tekst prastarego hymnu *Gaude Mater Polonia*. Łaciński oryginał Wincentego z Kielcy uzupełniony został polskim przekładem Leopolda Staffa.

Spoglądając na tę publikację, nie sposób przeprowadzić wnikliwą analizę poszczególnych rozdziałów, bo to przerasta możliwości piszącego te słowa. Niemniej jednak wydaje się, że książka z powodzeniem sama się promuje, o ile czytelnik uświadomi sobie kompetencje Autorów, choćby tylko ich staranność w posługiwaniu się źródłami. O naukowym wdzięku omawianego dzieła decydują nie tylko baza źródłowa czy profesjonalny warsztat badawczy, ale także, a może nawet przede wszystkim, pasja Autorów, dzięki której usiłują dociec prawdy krocząc śladami św. Stanisława.

Książkę warto przeczytać i przemyśleć w kontekście niesłabnącego napięcia, jakie wciąż istnieje między władzą państwową a Kościołem. *Regnum* (państwo) i *sacerdotium* (Kościół) także dziś powinny zdobyć się na wzajemnie życzliwe relacje, gdyż leży to w interesie narodu i społeczeństwa. Kościół bowiem stoi na straży porządku nadprzyrodzonego, państwo zaś z natury swej przyjmuje odpowiedzialność za ład przyrodzony. Postać św. Stanisława zdaje się utwierdzać w przekonaniu, że tego rodzaju relacje nie mogą nie być oparte na chrześcijańskim systemie wartości, i to nawet wówczas, gdy ich obrona domaga się męczeństwa.

W okolicznościowym liście do Michała Daszczyszaka, prezesa Zarządu Małopolskiego Centrum Edukacji „MEC”, przyjmującego na siebie trud wydawniczy niniejszej książki, abp Marek Jędraszewski, metropolita krakowski napisał: „Św. Jan Paweł II nie tylko nazywał [św. Stanisława] patronem chrześcijańskiego ładu moralnego, ale także widział w nim patrona, którego wstawiennictwo pomaga wierzącym w chwilach próby wiary i charakteru” (s. 5).

Oby przywołane słowa Metropolity stały się inspiracją dla każdego, kto weźmie do ręki omawianą książkę! W życiu ludzkim, także społecznym czy politycznym, nigdy bowiem nie brakuje chwil, które jawią się jako czas próby wiary i charakteru. Na szczęście wartości, których bronił św. Stanisław nigdy się nie starzeją, są ponadczasowe. Jednakże wciąż domagają się afirmacji i to na miarę chrześcijańskiego świadectwa, którego trafną intuicję kryje właśnie omawiana publikacja.

Jan Mazur *OSPPE*